

Nom assignatura: **Psiquiatria**

Titulació: **Grau en Medicina (UAB-UPF)**

Curs: **5è**

Trimestre: **primer**

Nombre de crèdits ECTS: **6**

Hores de dedicació de l'estudiant: **150 hores**

Llengua o llengües de la docència: **català i castellà**

Professor responsable: **Antonio Bulbena Vilarrasa**

Identificació de l'activitat

Nom assignatura: **Psiquiatria**

Titulació: **Grau en Medicina (UAB-UPF)**

Nombre de crèdits ECTS: **6**

Curs: **5è**

Trimestre: **primer**

Coordinació i professorat

Coordinador: Antonio Bulbena Vilarrasa, catedràtic

Marta Torrens Mèlich, professora titular

Salvador Ros Montalbán, professor associat

Alfonso Rodríguez Martínez, professor associat

Belén Díaz Múgica, professora associada

Luis Miguel Martín López, professor associat

Òscar Vilarroya Oliver, professor associat

Jordi Peña Casanova, professor associat

Guillem Pailhez Vindual, professor associat

Anna Bielsa Carrafa, professora associada clínica

Carles García-Ribera Comdor, professor associat clínic

Competències a assolir

- _ Reconèixer, diagnosticar i orientar el maneig del dany mental
- _ Conèixer les bases de la relació entre salut i medi ambient
- _ Conèixer els fonaments biològics, psicològics i socials de la personalitat i la conducta
- _ Reconèixer, diagnosticar i orientar el maneig dels trastorns psiquiàtrics
- _ Conèixer els fonaments de la psicoteràpia
- _ Saber realitzar una anamnesi psiquiàtrica completa, centrada en el pacient i orientada a les diferents psicopatologies, interpretant el seu significat
- _ Conèixer els principals grups de fàrmacs, dosis, vies d'administració i farmacocinètica, les seves interaccions i efectes adversos, i prescripció i farmacovigilància

2

Objectius generals de l'aprenentatge

- _ Proporcionar els coneixements i les destreses per identificar, explorar, diagnosticar i tractar les malalties mentals.
- _ Proporcionar els coneixements sobre les bases biològiques, psicològiques i socials del comportament normal i patològic.

_ Fer conèixer les eines terapèutiques de la psiquiatria: psicoteràpies, psicofarmacologia i d'altres tractaments biològics.

Avaluació dels aprenentatges

Tots els continguts exposats a les classes teòriques i als seminaris podran ser objecte d'avaluació.

En finalitzar l'assignatura es farà una avaluació que constarà de preguntes d'elecció múltiple

(PEM) (contingència 30%), de preguntes curtes (contingència 40%) i avaluació pràctica mitjançant videogravació (30%).

Criteris sobre el procés de recuperació

Els estudiants que després del procés d'avaluació no hagin superat l'assignatura, tindran l'opció d'una prova de recuperació el mes de juliol. Es podrà fer una avaluació de la part teòrica, la part pràctica o les dues, en funció dels resultats de l'avaluació trimestral. Les diferents puntuacions de l'avaluació continuada no es podran recuperar en aquesta avaluació de juliol. Les qualificacions obtingudes en el procés de recuperació, ja sigui a la teoria o la pràctica, substituiran les qualificacions respectives suspeses durant el trimestre i s'utilitzaran per calcular la nota final, seguint el mateixos criteris dels apartats anteriors. Només es podran acollir a aquesta recuperació de juliol els alumnes que s'hagin presentat a l'examen trimestral i no l'hagin superat.

Contingut de l'assignatura

El contingut es desenvolupa en:

- 30 classes teòriques
- 6 seminaris de dues hores cadascun
- 24 hores de pràctiques
- Treball individual

Classes teòriques

30 classes teòriques de 50 minuts amb el següent temari:

Tema 1. Concepte de Psiquiatria. Història de la Psiquiatria. Psiquiatria i Medicina

Antonio Bulbena Vilarrasa

Objectius i evolució de l'assistència a la malaltia mental des de l'antiga Grècia fins als nostres dies

Tema 2. Mètodes d'estudi. Models i teories psiquiàtriques

Antonio Bulbena Vilarrasa

Models conceptuals psiquiàtrics més importants: biològics, psicològics i socials.

Tema 3. Psicopatologia i propedèutica psiquiàtrica

Luis Miguel Martín López

Aprenentatge diferencial de la història clínica en psiquiatria en relació a la història clínica mèdica

convencional. Iniciació a l'exploració psicopatològica.

Tema 4. Nosologia psiquiàtrica

Belén Díaz Múgica

Identificació dels grans grups nosològics. Bases de les classificacions.

Tema 5. Trastorns mentals orgànics I

Jordi Peña Casanova

Trastorn Mental Orgànic en les actuals classificacions (DSM-IV i CIE-10). Identificació de quadres de delírium o síndrome confusional.

Tema 6. Trastorns mentals orgànics II i Deteriorament Cognoscitiu

Jordi Peña Casanova

Identificació dels quadres de demència.

Tema 7. Trastorns esquizofrènics I

Carles García-Ribera Comdor

Concepte i descripció. Epidemiologia, exploració i bases del diagnòstic.

Tema 8. Trastorns esquizofrènics II

Carles García-Ribera Comdor

Diagnòstic diferencial. Tractament.

Tema 9. Trastorns delirants i esquizoafectius

Alfons Rodríguez Martínez

Presentació clínica dels trastorns delirants i esquizoafectius. Diagnòstic. Criteris de derivació. Tractament.

Tema 10. Alcoholisme i toxicomanies

Marta Torrens Mèlich

Coneixements bàsics dels trastorns relacionats amb el consum de les diferents substàncies d'abús.

Epidemiologia del consum. Clínica associada al consum.

Tema 11. Trastorns afectius

Alfons Rodríguez Martínez

Diagnòstic d'episodis depressius i maníacs. Tractament de primera elecció en àmbits no especialitzats i criteris de derivació.

Tema 12. Trastorns d'ansietat i fòbics

Guillem Pailhez Vindual

Concepte i descripció dels diferents trastorns d'ansietat. Epidemiologia, exploració i bases del diagnòstic.

Tema 13. Trastorns obsessius

Salvador Ros Montalbán

Concepte i descripció dels fenòmens rumiatius i compulsius. Epidemiologia, exploració i bases del diagnòstic. Diagnòstic diferencial i tractament.

Tema 14. Trastorns de conversió i de somatització

Antonio Bulbena Vilarrasa

Concepte i descripció dels trastorns de conversió i de somatització. Epidemiologia, exploració i bases del diagnòstic. Diagnòstic diferencial i tractament.

4

Tema 15. Trastorns d'adaptació. Reaccions psicològiques a la malaltia somàtica

Belén Díaz Múgica

Concepte i descripció dels trastorns d'adaptació. Epidemiologia, exploració i bases del diagnòstic.

Diagnòstic diferencial i tractament.

Tema 16. Resposta sexual i disfuncions sexuals

Alfons Rodríguez Martínez

Fisiologia de la resposta sexual i implicacions en la patologia humana. Disfuncions i parafil·lies sexuals. Criteris per a la derivació a l'assistència especialitzada.

Tema 17. Conducta suïcida

Salvador Ros Montalbán

Detecció del risc suïcida. Avaluació i correcta derivació. Intervenció en Urgències.

Tema 18. Trastorns de personalitat

Alfons Rodríguez Martínez

Concepte i descripció dels diferents trastorns de personalitat. Epidemiologia, exploració i bases del diagnòstic.

Tema 19. Psiquiatria infantil i autisme

Anna Bielsa Carrafa

Característiques de la psicologia infantil i la seva influència en els estats patològics. Detecció d'estats patològics. Avaluació i correcta derivació.

Tema 20. Trastorns de comportament en l'edat preescolar, escolar i adolescència

Anna Bielsa Carrafa

Característiques de la psicologia infantil i la seva influència en els estats patològics. Detecció d'estats patològics. Avaluació i correcta derivació.

Tema 21. Patologia psicossomàtica i Psiquiatria d'enllaç

Antoni Bulbena Vilarrasa

Estudi dels factors psicològics que puguin afectar la presentació i els cursos dels trastorns generals. Maniobres terapèutiques per al seu guariment o millora. Factors psicològics en l'etiologia d'algunes alteracions mèdiques. Recursos psicoterapèutics per associar-los al tractament general.

Tema 22 Trastorns de la conducta alimentària

Anna Bielsa Carrafa

Coneixement dels trastorns de la dieta alimentària per poder diagnosticar o detectar un cas exercint en qualsevol especialitat no psiquiàtrica. Evitar alarmismes per desconeixement.

Tema 23. Gerontopsiquiatria

Antoni Bulbena Vilarrasa

Aplicació de les característiques de l'ancià a la patologia psiquiàtrica. Identificació dels trastorns psiquiàtrics propis de la vellesa. Aplicació dels tractaments corresponents, tenint en compte les condicions i l'edat de la persona.

5

Tema 24. Trastorns de la son

Antoni Bulbena Vilarrasa

Com efectuar l'exporació de la son. Bases neurofisiològiques dels trastorns de la son, principalment els que es presenten en les malalties psiquiàtriques.

Tema 25. Tractaments biològics: psicofàrmacs I (ansiolítics i antidepressius)

Salvador Ros Montalbán

Nocions bàsiques de psicofarmacologia. Coneixements generals sobre psicofàrmacs: quan s'han d'utilitzar, com i quins són els principals avantatges i inconvenients.

Tema 26. Tractaments biològics: psicofàrmacs II (antipsicòtics i normotímics)

Carles García-Ribera Comdor

Nocions bàsiques de psicofarmacologia.

Tema 27. Altres tractaments biològics

Alfons Rodríguez Martínez

Tractaments biològics en psiquiatria. Nocions bàsiques de teràpia electroconvulsiva (TEC), psicocirurgia i altres tractaments.

Tema 28. Psicoteràpies

Belén Díaz Múgica

Principals modalitats de psicoteràpia i indicacions, en el context dels tractaments psiquiàtrics.

Tema 29. Urgències psiquiàtriques

Luis Miguel Martín López

Identificar les característiques d'una urgència psiquiàtrica. Intervenció en crisi. Tractament

d'urgència en els trastorns per ansietat i trastorns afectius.

Tema 30. Cerebell i conducta

Oscar Vilarroya Oliver

Aplicacions bàsiques de les tècniques de neuroimatge en psiquiatria.

Seminaris

6 seminaris de 2 hores de durada cadascun:

Seminari 1: Psicopatologia i propedèutica

Professor: Antoni Bulbena Vilarrasa

Seminari 2: Addiccions

Professor: Marta Torrens Mèlich

Seminari 3: Trastorns d'ansietat i fòbics

Professor: Guillem Pailhez Vindual

Seminari 4: Trastorns afectius

Professor: Alfons Rodríguez Martínez

6

Seminari 5: Psicopatologies, depressió i ansietat en Atenció Primària

Professor: Belén Díaz Múgica

Seminari 6: Urgències: psicosis, ansietat, afectius

Professor: Luis Miguel Martín López

Pràctiques

24 hores de pràctiques obligatòries

Les pràctiques clíniques tenen com a objectiu l'apropament i l'experiència de la pràctica de la

psiquiatria a l'alumne, qui, sempre acompanyat del professor, rebrà les explicacions adequades per a la millor comprensió de l'assignatura i l'aprenentatge de destreses.

Les

pràctiques són especialment útils perquè l'alumne aprengui i desenvolupi les habilitats de

l'entrevista metge-pacient en general i l'entrevista del pacient psiquiàtric en particular.

Es proposa una rotació per diferents dispositius de l'atenció psiquiàtrica amb la finalitat de

prendre contacte amb els diferents aspectes de l'atenció en psiquiatria i salut mental.

Així, es

proposa que l'alumne acompanyi el professor en el curs de l'assistència clínica en els dispositius següents:

- Unitat de Psiquiatria d'aguts
- Unitat d'Addiccions (unitat d'ingrés i/o ambulatori)
- Unitat de Neuropsicologia
- Centre de Salut Mental
- Programa específic de la institució (per exemple, trastorns d'ansietat, teràpia familiar, etc.)

Metodologia docent

El programa de l'assignatura inclou:

Classes teòriques en les quals es dispensarà el contingut teòric del programa, a la vegada que

es fomentarà la reflexió i participació de l'estudiant. Es lliurarà el material de les presentacions.

Seminaris, d'obligada assistència, en grups de 20-30 estudiants. S'empraran diverses

metodologies actives, com la presentació i debat de casos, el joc de rol (*rol playing*) i d'altres.

Pràctiques, d'obligada assistència, en diferents dispositius d'atenció psiquiàtrica. La metodologia serà activa, presencial i avaluada.

7

Programació d'activitats

Seran informades oportunament als estudiants.

Bibliografia recomanada bàsica

- Vallejo Ruiloba J. Introducción a la Psicopatología y la Psiquiatría (7ª edición) Masson. Barcelona. 2011
- Kaplan - Sadock. Sinopsis de psiquiatría. Ciencias de la conducta. Psiquiatría clínica. (10ª edición) Editorial Médica Panamericana. 2009
- Hales JA, Yudofsky SC, J.A. Talbott JA. DSM-IV. Tratado de psiquiatría. (5ª edición). Masson, Barcelona. 2009
- Gelder, López Ibor, Andreasen. Tratado de Psiquiatria. (3 volums). Ars Médica. Barcelona. 2003
- Stern, Theodore A; Rosenbaum, Jerrold F; Fava, Maurizio; Biederman, Joseph; Rauch, Scott. Comprehensive Clinical Psychiatry. Massachusetts General Hospital 2008
- Vallejo Ruiloba, J. Tratado de Psiquiatría (2ª edición). Ars Médica. Barcelona 2010